

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG Ügyszám: IV/ 0 0 6 4 7 - 0 / 2022 Magyarország Alkotmánybírósága 1015 Budapest, Donáti u. 35-45. Erkezett: 2022 MÁRC 07. Példány: 2 Melléklet: 10 db		KÚRIA Kvk VI. 39234/22/7 Erkezett: 2022 MÁRC 07. Példány: Melléklet: Köztük: Kezelőiroda: Tisztelt Alkotmánybíróság!	
--	--	--	--

Alulírott,

(továbbiakban: indítványozó) az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

nyújtom be.

Kérem, hogy az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a T. Alkotmánybíróság alaptörvény-ellenessége miatt az Alaptörvény 24. cikk (3) bekezdés b) pontja és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kvk.VI.39.234/2022/6. számú ítéletét, mert az sérti az Indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát (Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés).

Kérelmem indokolásaként előadom az alábbiakat.

I. A panaszindítvány előterjesztésére rendelkezésre álló határidő megtartásának igazolása

A Ve. 233. § szerint az alkotmányjogi panasz a sérelmezett bírói döntés közlésétől számított 3 napon belül nyújtható be. A Kúria Kvk.VI.39.234/2022/6. számú ítélete (továbbiakban: Ítélet) 2022. március 1-én került közlésre, a fenti határidőnek a 2022. március 4-én 16 óráig benyújtott indítvány megfelel.

II. További jogorvoslat hiánya

Az Ítélet ellen a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 232. § (5) bekezdése a további jogorvoslatot kizárja, így teljesülnek az Abtv. 27.§ b) pontjában foglalt feltételek.

III. Érintettség bizonyítása

Az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szembeni panasz vonatkozásában Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontja szerint érintettnek minősül az a személy, aki a bíróság eljárásában fél volt. Indítványozó jelen alkotmányjogi panasszal támadott eljárásban ellenérdekű fél volt, így érintettsége igazolt.

IV. Előzmények

Indítványozó 2022. február 15-én 9 óra 19 perckor kifogást nyújtott be a Hajdú-Bihar Megye 06. számú Országgyűlési Egyéni Választókerületi Választási Bizottsághoz (továbbiakban: OEVB) a Ve. 2. § (1) bekezdés a),

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

c) és e) pontjaiban foglalt alapelvek megsértésére hivatkozva, kifogás keltezése napján kézbe vett, [REDAKT] című, [REDAKT] Önkormányzata havilap (továbbiakban: önkormányzati lap) 2022. február havi számában szereplő cikkben foglalt valótlan közlések miatt.

A kérdéses lapszámon „2022. február” szerepel kiadási dátumként, így az OEVB nyilatkozattételre hívta fel az önkormányzati lap kiadóját (továbbiakban: kiadó) a februári lapszám megjelenési időpontjának kiderítése céljából. A kiadó 2022. február 17. napján kelt nyilatkozata szerint a lap kézbesítése 2022. február 11. napján kezdődött és február 13. napján fejeződött be. Figyelemmel arra, hogy a lap terjesztése nem egyszerre történt meg, és így a Ve. 209. § (3) bekezdése alapján a kifogás határidőben került benyújtásra, az OEVB 5/2022. (II. 18.) számú határozatával a kifogásnak helyt adva megállapította a Ve. 2. § (1) bekezdés a), c) és e) pontjainak megsértését.

A kiadó az OEVB határozata ellen fellebbezett a kifogás érdemi vizsgálat nélküli elutasítását kérve. A Nemzeti Választási Bizottság (a továbbiakban: NVB) a 89/2022. (II. 23.) számú határozatával az OEVB határozatát helybenhagyta, mivel az állított jogsértés elkövetésének időpontjának 2022. február 13-át kell tekinteni. Elkésettség így nem állapítható meg, így az elsőfokú döntést – a tartalmi kérdésekre lehetőséget biztosító kérelmi elem hiányában – indokolt volt helybenhagyni.

Az NVB határozatával szemben a kiadó nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, kérve a kifogás érdemi vizsgálat nélküli elutasítását. A kiadó ugyanakkor nem nyilatkozott kérelmében a felülvizsgálat benyújtásához szükséges érintetti pozícióról, és azt nem is támasztotta alá semmilyen módon, és egyéb okokból is kétséges volt, hogy a kérelem jogosulttól – jelen esetben: a kiadótól - érkezett.

Kúria az indítványozót 2022. február 26-án nyilatkozattételre hívta fel, amelynek megfelelően az indítványozó egyrészt a felülvizsgálati kérelem vizsgálatát akadályozó tényezőket felsorolva kérte annak érdemi vizsgálat nélküli elutasítását, de az ügy érdemében is részletesen kifejtette álláspontját.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet alaposnak találta, és elkésettség okán a kifogás érdemi vizsgálat nélküli elutasítása mellett döntött. Az Ítélet csak említi az indítványozó által tett nyilatkozatokat, azok tartalmát még csak részlegesen sem ismerteti. Az Ítélet nem ad számot arról sem, hogy a kérelem érdemi elbírálásának a feltételét, az érintettség bizonyítását milyen alapon fogadta el a kérelmezőtől, de nem utalt arra sem, hogy az érintettség tekintetében sem látott kétséget a kérelemben.

V. Az érdemi elbírálás feltétele – a befogadás alapja

Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.

Magyarország Alaptörvénye (továbbiakban: Alaptörvény) Nemzeti Hitvallása rögzíti: a polgárnak és az államnak közös célja a jó élet, a biztonság, a rend, az igazság, a szabadság kiteljesítése, népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi. Ezen fontos értékek, értékvállalások alaptörvényi rendelkezésekben való leképeződése a tisztességes eljáráshoz való alapjogot rögzítő Alaptörvény XXVIII. cikke, amely leszögezi, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő és mindenkinek joga van a bíróság előtti tisztességes eljáráshoz.

A Kúria Kvk.VI.39.234/2022/6. számú ítéletének meghozatalakor egyáltalán nem vette figyelembe a kifogástevő nyilatkozatát, indokolásában nem reagált az indítványozó érveire, a nyilatkozatban megfogalmazott aggályokat pedig teljes mértékben figyelmen kívül hagyta. Az indokolás hiányossága nem önmagában, hanem arra figyelemmel okozott kirívó alapjogsérelmét, hogy a bíróság ezáltal az Ítélet indokolásában nem indokolta meg a kérelem elbírálásának irányát meghatározó alapvető kérdéseket sem, mint az érintettség alapja, illetve a kérelem egyéb tartalmi hibáit. Az Alaptörvény szerint a bíróságnak pártatlanul kell bíraskodnia, fair eljárás követelményének az elé került ügy intézésre során mindvégig meg kell felelnie. A tisztességes eljárás követelményét sérti a pártatlanság sérelme, amely objektív és szubjektív módon is megnyilvánulhat: a bíróságnak még az elfogulatlanság, a pártatlanság látszata fennmaradására is ügyelnie kell.

A jogokra és kötelezettségekre vonatkozó döntések meghozatala során az állam nevében eljáró szerveknek azért kell eljárási garanciákat betartaniuk, és döntéseiket azért kell indokolniuk, mert az arra jogosultak jogorvoslati joga másképp nem érvényesülhet. Ha nem derül ki a kúriai döntésből az a tény, hogy a kérelmet érdemben nem lehetett volna elbírálni, az felveti az indokolási kötelezettség megsértését is. A pártatlanság látszata mindazonáltal feltétlenül sérül akkor, ha az előadó bíró az Ítéletből elhagyja mindazon részeket, amelyekből döntése megalapozatlanságára, iratellenes voltára lehetne következtetni, annak ellenére, hogy az ellenérdekű fél észrevétele egyértelműen rámutat arra, hogy a jogorvoslati kérelem – az adott ügy szerinti jogág szabályai szerint – orvosolhatatlan hibában szenved. Ez a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vezet, mint ahogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés az is, hogy az irányadó követelményeken felül – mint az, hogy az indokolás nem a kérelmező szubjektív elvárásaitól függően minősül megfelelőnek – milyen mélységben köteles a bíróság számot adni azokról a körülményekről, amelyek a tényállás megállapítására kihatnak, illetve a döntéshozatal irányát alapvetően befolyásolják.

VI. A kúriai döntés alaptörvény-ellenessége és az Alaptörvényben biztosított jog sérelme

Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatosan az alábbiakat állapította meg:

„A bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel.” (20/2017. (VII. 18.) AB határozat [23])

„Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvénynek ez a rendelkezése a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélező tevékenységük során a jogszabályokat elsősorban azok céljával összhangban értelmezzék. Ebből a kötelezettségből következik, hogy a bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgástér keretein belül azonosítania kell a jogszabály céljának érvényesülését, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat elsősorban arra tekintettel kell értelmeznie. [...] Az önkényes bírói jogértelmezés sértheti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot. [...] Az Alkotmánybíróság azonban csak kivételesen, szigorú feltételek fennállása esetén állapítja meg a jogalkalmazói önkény fennállása miatt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét. [...] A *contra*

legem jogalkalmazásnak egyben alkotmányellenesnek, azaz az Alaptörvénnyel ellentétesnek kell lennie (*contra constitutionem*) [lásd 3280/2017. (XI. 2.) AB határozat, Indokolás [38]].” (23/2018. (XII. 28.) AB határozat [25] és [28])

A 36/2014. (XII. 18.) AB határozat [ezzel összefüggésben] visszautalt az 59/1993. (XI. 29.) AB határozatra is, miszerint „[a] bírósághoz való fordulás alapvető joga nemcsak a beadványok előterjesztésének jogára szorítkozik, hanem a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítja a személyeknek. A személyek alanyai, alakítói és nem tárgyai, 'elszenvedői' a bírósági eljárásnak. Alkotmányban biztosított joguk van arra, hogy a bíróság az eljárásba vitt jogait és kötelességeiket elbírálja (s ne csak az ezeket tartalmazó beadványról mondjon véleményt), és arra is, hogy lehetőséget kapjanak a bírósági döntés alapjául szolgáló tényállással és jogi kérdésekkel kapcsolatban nyilatkozataik megtételére.” [36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [92]]

A bírósághoz fordulás jogából következően tehát a bíróságok a kereseti kérelem valamennyi elemének érdemi megvizsgálására (a kereseti kérelem kimerítésére) kötelesek. A kereseti kérelem kimerítésének kötelezettsége azt a követelményt támasztja a bírói döntéssel szemben, hogy a bíróságok érdemi vizsgálat eredményeként az ítélet rendelkező részében rendelkezzenek a kereset, illetőleg viszontkereset valamennyi eleméről. [3535/2021. (XII.22.) AB határozat [34]].

Az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatában az alábbiakat is rögzítette. A bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az egyéni jogvédelem mellett és azt erősítőleg az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény is. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmának érvényre juttatása mellett azt is, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság a jogszabály célját az alkotmányosan szükséges mértékben figyelembe vette-e [23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [24]]. Az Alaptörvény 28. cikke és XXVIII. cikk (1) bekezdése természetes fogalmi egységet alkotnak. A jogértelmezés Alaptörvényben rögzített elveinek betartása minden kétséget kizáróan részét képezi a tisztességes bírósági eljárásban megvalósuló jogértelmezéssel szemben állított minimális alkotmányos követelményeknek [23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [26]].

Jelen esetben a Kúriának az ítélet meghozatalakor lehetett olyan, jogszabályon vagy joggyakorlat bármely elemén alapuló érve, amelyre támaszkodva a felülvizsgálati kérelemben foglaltak vizsgálata lehetővé válhatott volna (például, de nem kizárólagosan: az OEVB határozata kötelezettséget ró a kiadóra, bár ezt nem is hívta fel a felülvizsgálati kérelem). Az érdemi elbírálás azonban a választási eljárásban különösen szigorú szempontoknak megfelelő beadvány, illetve kérelem alapján lehetséges. Ahogy a sikertelen kérelmező, úgy jelen esetben a sikeres esetében is alapvetően indokolást érdemel az, hogy milyen okból bírálta el a bíróság érdemben jogorvoslati kérelmét. Csak ez biztosít garanciát arra, hogy a bíróságok pártatlanul, részrehajlás nélkül működjenek, különösen akkor, ha döntésük ellen rendes jogorvoslatnak nincs már helye.

Az Alkotmánybíróság egy határozatában a tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerének értelmezéséhez az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezményt (továbbiakban: Egyezmény) is felhívta, amikor megállapította, hogy az Egyezmény "eljárási garanciákat tartalmazó cikkei általánosan elfogadott értelmezése szerint a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya

ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás »méltánytalan« vagy »igazságtalan«, avagy »nem tisztességes«. {7/2013. (III.1.) AB határozat [29]}.

Jelen esetben az indítványozó által nyilatkozatában kifejtett szempontok utalás szintjén sem jelentek meg a Kúria határozatának indokolásában, ez pedig a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére vezetett. Ahogyan az az Alkotmánybíróság fentebb idézett gyakorlatából is kiolvasható, a tisztességes eljáráshoz való jog abban az esetben is sérülhet, ha az eljárási szabályok látszólagos betartása miatt az eljárásban érintett fél (illetve jelen esetben az indítványozó) joggyakorlása formalitás szintjén marad.

A Kúria jelen esetben úgy lett volna köteles mérlegelni az ügy összes körülményét, hogy ismerteti az indítványozó álláspontját, és ahhoz képest megállapításokat tesz. Az indokolásból – pontosabban: annak hiányosságaiból – azonban kitűnik, hogy ez a mérlegelési folyamat nem játszódtott le.

A Kúriának ugyan nem kell a döntését az indítványozó álláspontjára alapoznia, de nem hagyhatja teljesen figyelmen kívül azt. Tény, hogy a Kúria az Ítélet indokolásában meg sem említi az indítványozó által felvetett vizsgálati szempontokat. Az indítványozó joga ahhoz, hogy a felülvizsgálati eljárás során nyilatkozatot tehessen nem eljárásjogi kényszerűség, amelynek meg kell történnie annak érdekében, hogy az eljárás formális törvényessége fennálljon, hanem ez jelenti az érintett fél számára az utolsó lehetőséget arra, hogy álláspontját megvédhesse az eljáró bírói fórum előtt. Következésképpen nem csak abban az esetben sérül a tisztességes eljáráshoz való jog, ha a nyilatkozat tételére nem biztosítanak nyilatkozattételi lehetőséget a fél számára, hanem akkor is, ha e nyilatkozatot a minimális mértékben sem veszik figyelembe a határozat meghozatalakor.

VII. Összegzés, kérelem

A kifogástevő Alaptörvényben foglalt jogának tényleges érvényesülése érdekében kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Kúria Pfv.VI.39.234/2022/6. számú ítéletének alaptörvényellenességét, azt semmisítse meg és kötelezze a Kúriát új eljárás lefolytatására, a formai és tartalmi észrevételek figyelembe vételével.

Nyilatkozom továbbá arról, hogy jelen alkotmányjogi panasz indítványomban szereplő adataim nyilvánosságra hozatalához nem járulok hozzá.

 2022. március 04.

induló országgyűlési képviselőjelölt